

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **SILMET Příbram a. s.**, se sídlem Příbram III 168, zastoupená Mg. Jiřím Kokešem, advokátem se sídlem Na Flusárně 168, Příbram, proti žalovanému: **Krajský úřad Kraje Vysočina**, se sídlem Žižkova 57, Jihlava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 12. 2017, č. j. KUJI 91370/2017, ODSH 1352/2017-Pr/Odv, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 4. 10. 2019, č. j. 62 A 21/2018 – 47,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 4. 10. 2019, č. j. 62 A 21/2018 – 47, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně je provozovatelkou motorového vozidla VOLVO, reg. zn. X, s přípojným vozidlem WILLIG, reg. zn. X, u něhož bylo dne 25. 9. 2017 v 8:47:35 hodin vysokorychlostním vážením na silnici II/602, na km 51,4 u Velkého Meziříčí, ve směru na Velké Meziříčí, zjištěno překročení hodnot stanovených zvláštním právním předpisem. Konkrétně šlo o překročení nejvyšší povolené hmotnosti pro motorové vozidlo se dvěma nápravami o 1539 kg a pro jednotlivou hnací nápravu (č. 2) o 1364 kg.

[2] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaného (dále „napadené rozhodnutí“) bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Velké Meziříčí, odboru dopravy a silničního hospodářství ze dne 2. 11. 2017, č. j. DOP-37969/2017-juran/5701/2017, kterým byla žalobkyně uznána odpovědnou za přestupek podle § 42b odst. 1 písm. s) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále „zákon o pozemních komunikacích“), a byla

jí uložena pokuta 18 000 Kč. Krajský soud v Brně ve výroku označeným rozsudkem žalobu proti napadenému rozhodnutí zamítl (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“).

[3] Obrana žalobkyně v řízení před krajským soudem spočívala v tvrzení, že není za přešupek odpovědná, neboť u ní byly dány liberační důvody. Podle jejího přesvědčení nemohlo při celkové hmotnosti nákladu v době měření, jak byla doložena, dojít k přetížení jakékoli nápravy (součet maximálního povoleného zatížení jednotlivých náprav byl vyšší než hmotnost nákladu). Jelikož převážela pohonné hmoty (tekuté látky), nebylo možné kvůli jejich fyzikálním vlastnostem zamezit pohybu nákladu v cisterně zcela, přestože instalovala plechy oddělující jednotlivé části cisterny a své zaměstnance školil ohledně povinností při dodržování hmotnostních limitů.

[4] Žalovaný zastával stanovisko, že z dokladu o provedeném kontrolním vážení překročení hmotnostních limitů jasně plyne. Zákon výjimku pro vozidla přepravující kapalnú náklad nestanoví a je věcí provozovatele, jak zajistí dodržení hmotnostních limitů. Měřidlo použité pro vysokorychlostní vážení bylo řádně ověřeno Českým metrologickým institutem a výsledek vážení snížený o stanovené odchylky je objektivní.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[5] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“), tedy pro nesprávné právní posouzení soudem a pro vady správního řízení, jež měly být důvodem pro zrušení napadeného rozhodnutí krajským soudem.

[6] Stěžovatelka zopakovala svou argumentaci uvedenou již v žalobě, že k přetížení tahače ani jakékoli z náprav nemohlo dojít, neboť celková hmotnost převážených pohonných hmot byla v okamžiku vážení 22 712 kg, což doložila příslušnými doklady. Připustila, že vlivem pohybu kapaliny během jízdy může i při dodržení celkové povolené hmotnosti vozidla dojít ke krátkodobému přetížení některé z náprav, ale ona ani řidič to nemohou nijak ovlivnit, a řešení je pouze v konstrukci cisteren automobilovými společnostmi. Ona sama vynaložila veškeré úsilí, které je po ní možné jak teoreticky, tak ekonomicky požadovat, aby porušení povinnosti zabránila. Postup žalovaného považuje za přepjatě formalistický a jeho interpretaci zákona, který neodpovídá potřebám praxe, za nesmyslnou. Podle jejího přesvědčení je na místě využít moderačního oprávnění soudu.

[7] Žalovaný odkázal na své stanovisko k žalobě a s posouzením krajského soudu se ztotožnil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatelka je v řízení zastoupena advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Dle § 42b odst. 1 písm. s) zákona o pozemních komunikacích *[p]rávnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla provozuje vozidlo, jehož hmotnost převyšuje hodnoty stanovené podle zvláštního právního předpisu, kterým je vyhláška č. 341/2014 Sb.,*

pokračování

o schvalování technické způsobilosti a o technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích.

[11] Dle § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích [p]rávní osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

[12] Ustanovení § 42b odst. 1 písm. s) zákona o pozemních komunikacích zakotvuje objektivní odpovědnost právnických a podnikajících fyzických osob za správní delikt. K vyvození odpovědnosti postačuje samotný fakt porušení nebo nesplnění povinností stanovených zákonem nebo uložených na jejich základě. Dojde-li k naplnění znaků skutkové podstaty, má provozovatel vozidla možnost odvrátit svou objektivní odpovědnost výlučně prokázáním liberačních důvodů vymezených v § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích.

[13] Stěžejním důkazem porušení povinnosti, za něž byla stěžovatelka shledána odpovědnou, je „Vážní lístek z vysokorychlostního kontrolního vážení“ evidenční číslo 6219617 založený ve správním spise (dále „vážní lístek“), obsahující mj. údaje o okamžité hmotnosti připadající na nápravu č. 2 a okamžité hmotnosti motorového vozidla se dvěma nápravami, dokládající překročení limitů stanovených vyhláškou. Obsahem spisu je i Potvrzení o ověření stanoveného měřidla vydané dne 1. 11. 2016 Českým metrologickým institutem (dále „Potvrzení“ a „ČMI“) pro váhu typu CrossWIM, výr. č. 122015, potvrzující u váhy použité v tomto případě poblíž Velkého Meziříčí ověření požadovaných vlastností dne 17. 10. 2016 pro vážení vozidel bez rozlišení.

[14] V této věci je nesporné, že vozidlo stěžovatelky přepravovalo motorovou naftu, a také to, jakou celkovou hmotnost měla souprava v době kontrolního vážení. Krajský soud při jejím zjišťování konfrontoval údaj získaný měřením (34 645 kg před odpočtem pětiprocentní odchylky) se součtem provozní hmotnosti soupravy podle karty vozidla (nenaloženého vozidla sestávajícího z tahače a cisterny) a tvrzením stěžovatelky o hmotnosti převáženého paliva v době měření (35 637 kg), přičemž rozdíl byl minimální. I s ohledem na obsah Potvrzení ČMI považoval soud hmotnost tahače i nápravy č. 2 za správně zjištěnou (u zbylých náprav a u přípojného vozidla, tj. cisterny, překročení povolené hmotnosti shledáno nebylo).

[15] Jádrem sporu je, zda mohla skutečnost, že stěžovatelkou převážený náklad byl v kapalném skupenství, ovlivnit překročení hmotnosti na jednu hnací nápravu nebo na motorové vozidlo, za něž byla sankcionována. Stěžovatelka sama po celou dobu správního řízení i v řízení před správními soudy povahu nákladu zdůrazňovala a jeho specifické fyzikální vlastnosti žádala zohlednit při posouzení existence liberačních důvodů na její straně.

[16] V této věci bylo měření provedeno na váze, která byla ověřena pro všechna vozidla bez ohledu na to, jaký náklad přepravují. Stěžovatelka výslovně vůči Potvrzení o ověření váhy nic nenamítala.

[17] V obdobné věci, jako je ta nyní projednávaná, již Nejvyšší správní soud rozhodoval, a to rozsudkem ze dne 27. 3. 2020, č. j. 3 As 59/2018 – 32. V odkazované věci šlo o přestupek spočívající v překročení nejvyšší povolené hmotnosti na druhé nápravě a nejvyšší povolené hmotnosti motorového vozidla převážejícího tekutou syrovátku. Při rozhodování Nejvyšší správní soud zohlednil zjištění známá mu z úřední činnosti, a to z řízení ve věci sp. zn. 5 As 417/2019, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 15. 9. 2019, č. j. 29 A 303/2017 – 48, že váha pro vysokorychlostní kontrolní vážení silničních vozidel za pohybu instalovaná a provozovaná na silnici II/602, na km 51,4 u Velkého Meziříčí

nebyla shledána způsobilou k měření vozidel převážejících kapaliny, jelikož do schvalování příslušných typů měřidel nebyly zahrnuty zkoušky zohledňující jejich možné využití ve funkci stanoveného měřidla i pro vážení vozidel přepravujících břemena, jejichž těžiště může za pohybu měnit svou polohu (jak bylo uvedeno ve vyjádření ČMI ze dne 23. 10. 2017 jako certifikační autority, založeném ve spise krajského soudu v odkazované věci).

[18] Jelikož v tomto i odkazovaném případě byl stejně jako ve věci projednávané krajským soudem pod sp. zn. 29 A 303/2017 klíčovým důkazem o porušení právní povinnosti vážní listek z téže váhy poblíž Velkého Meziříčí, bylo třeba porovnat, zda skutková zjištění, z nichž vycházely správní orgány a krajský soud, pro vyvození odpovědnosti za přestupek ob stojí i poté, co vyšly najevo poznatky o omezené použitelnosti váhy pro některé typy vozidel (resp. nákladu).

[19] Kontrolní vážení vozidla stěžovatelky proběhlo dne 25. 9. 2017, tj. méně než 3 měsíce po kontrolním vážení ve věci vedené u krajského soudu pod sp. zn. 29 A 303/2017 (v níž byla konstatována nezpůsobilost váhy instalované a provozované na silnici II/602 na km 51,4 u Velkého Meziříčí pro některá měření), jež se uskutečnilo dne 4. 7. 2017. Pro metody zkoušení pro schválení typu a ověřování stanoveného měřidla pro kontrolní vysokorychlostní vážení silničních vozidel za pohybu, respektive podmínek pro vydání potvrzení o něm, platilo v obou případech opatření obecné povahy ČMI účinné ode dne 21. 10. 2016, č. 0111-OOP-C010-15, č. j. 0313/009/15/Pos., dostupné na https://www.cmi.cz/sites/all/files/public/download/Uredni_deska/OOP/111-OOP-C010-15.pdf). Z jeho bodu 5.4.2.2 se podává, že *“pokud mají být váhy využívány ke stanovení hmotnosti nebo zatížení na jedné nápravě a/nebo skupině náprav vozidel přepravujících břemena, jejichž těžiště může za pohybu vozidla měnit svou polohu, musí být jako referenční vozidla použita i vozidla nesoucí zatížení ve formě kapalin nebo jiných produktů, které mohou být vystaveny změnám polohy těžiště při pohybu vozidla“*. Z výše zmíněného vyjádření ČMI ze dne 23. 10. 2017, jímž krajský soud při jednání ve věci sp. zn. 29 A 303/2017 provedl důkaz, však vyplynulo, že váhy umístěné na silnici II/602 u Velkého Meziříčí nebyly schvalovány s využitím těchto specifických referenčních vozidel.

[20] S ohledem na uvedené tedy zde stejně jako ve věci rozhodnuté Nejvyšším správním soudem pod sp. zn. 3 As 59/2018 vyvstává pochybnost o způsobilosti použité vysokorychlostní kontrolní váhy k měření hmotnosti vozidel přepravujících kapalný náklad. Jelikož z Potvrzení nebylo patrné, zda byla předmětná váha testována také za použití vozidel nesoucích zatížení ve formě kapalin nebo jiných produktů, které mohou být vystaveny změnám polohy těžiště při pohybu vozidla, jako vozidel referenčních, jak požaduje výše citovaný článek OOP ČMI z 21. 10. 2016, a jelikož z vyjádření ČMI ze dne 23. 10. 2017 plyne, že tatáž váha užitá rovněž v případě stěžovatelky nebyla popsáním způsobem ověřena a schválena, nelze vyloučit, že výsledek vážení byl zkreslen.

[21] I v nyní posuzované věci tak lze oprávněně trvat na tom, aby při posuzování delikttní odpovědnosti stěžovatelky bylo vyloučeno případné zkreslení vážení v důsledku přesunu těžiště pohyblivého (kapalného) materiálu při přepravě. Je tedy nutné primárně postavit najisto, zda použitá váha byla prokazatelně schopna eliminovat vliv popsáných fyzikálních jevů při přepravě tekutého nákladu; fakt, že disponovala potvrzením o ověření stanoveného měřidla, je z důvodů výše vyložených irelevantní.

[22] Teprve za předpokladu splnění této výchozí premisy (tzn. že výsledky vážení lze považovat za korektní i pro vozidla přepravující kapalný náklad) se lze sekundárně zabývat dalšími námitkami.

pokračování

IV. Závěr a náhrada nákladů řízení

[23] Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, neboť existují pochybnosti o způsobilosti váhy použité k vysokorychlostnímu kontrolnímu vážení silničních motorových vozidel při pohybu eliminovat pohyby tekutého nákladu přepravovaného vozidlem stěžovatelky. Nelze tedy za daného stavu vyloučit, že klíčový důkaz, na němž je vystaven závěr správních orgánů o deliktní odpovědnosti stěžovatelky, není dostatečně průkazný. Objektivně vzato nelze krajskému soudu vytýkat, že se tímto aspektem věci nezabýval, neboť v době, kdy rozhodoval, neměl povědomost o skutečnostech zjištěných v řízení vedeném pod sp. zn. 29 A 303/2017 (jednání, při němž byly provedeny důkazy vyjádřením ČMI z 23. 10. 2017 a OOP ČMI účinným ode dne 21. 10. 2016, se konalo o 11 dní později, tj. 15. 10. 2019) a vycházel logicky z Potvrzení ze dne 1. 11. 2016. Přesto je evidentní, že shora popsané skutečnosti musí být v rámci soudního přezkumu zohledněny. Lze tedy hovořit o naplnění kasačního důvodu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s, neboť skutkový stav věci, ze kterého krajský soud vycházel, nelze považovat za dostatečný. V případě, kdy bylo řízení před krajským soudem zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, neplatí jinak striktní vázanost Nejvyššího správního soudu důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[24] Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1, věta první před středníkem s. ř. s.).

[25] V dalším řízení krajský soud doplní správními orgány provedené dokazování směrem ke zjištění, zda váha pro vysokorychlostní měření hmotnosti vozidel užitá v posuzované věci byla v době provedení měření ověřena také pro vážení vozidel přepravující náklad, jehož těžiště může za pohybu změnit svou polohu. Bude-li zjištěno, že tomu tak nebylo, bude vycházet z toho, že výstup z provedení měření (vážní lístek) nelze považovat za průkazný. Tento právní názor je pro krajský soud závazný (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[26] V dalším řízení rozhodne krajský soud i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. března 2021

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu